

НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ТВАРИНУ ЗА НАБУВАЛЬНОЮ ДАВНІСТЮ

Розгон О.В.

к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Устименко О.А.

к.ю.н., старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Набуття права власності на тварину за набувальною давністю. Статтю присвячено дослідженню загальнотеоретичних аспектів набуття права власності на тварину за набувальною давністю. У межах дослідження розглянуто проблеми застосування набувальної давності щодо такого об'єкта цивільних прав, як тварина, в тому числі проаналізовано безпосередньо правову категорію «тварина» та окремі питання набуття права власності на тварину.

Ключові слова: тварина, набувальна давність, власність, набуття права власності, річ, заволодіння майном, добросовісний покупець.

Rozgon O.V., Ustymenko O.A. / ПРИОБРЕТЕНИЕ ПРАВА СОБСТВЕННОСТИ НА ЖИВОТНОЕ ПО ПРИОБРЕТАТЕЛЬНОЙ ДАВНОСТИ / Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина, Украина

Статья посвящена исследованию общетеоретических аспектов приобретения права собственности на животное по приобретательной давности. В рамках исследования рассмотрены проблемы применения приобретательной давности относительно такого объекта гражданских прав, как животное, в том числе проанализирована непосредственно правовая категория «животное» и отдельные вопросы приобретения права собственности на животное.

Ключевые слова: животное, приобретательная давность, собственность, приобретение права собственности, вещь, завладение имуществом, добросовестный приобретатель.

Rozgon O.V., Ustymenko O.A. / THE ACQUISITION OF OWNERSHIP OF THE ANIMAL BY ACQUISITIVE PRESCRIPTION / V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine

The article is sanctified to research of general theoretical aspects of acquisition of right of ownership on an animal after a acquisitive prescription. Within the limits of research the problems of application of acquisitive prescription are considered in relation to such special object of civil laws as an animal. Including in the article a legal category is analysed directly «animal» and separate questions of acquisition of right of ownership on an animal. Drawn conclusion about that, an animal comes forward as the special independent object of civil laws, the legal mode of thing spreads to that, and object of right of ownership. An animal is described as the special object of civil laws, that has material maintenance and in relation to that there can be civil laws and duties (fully or partly apt at a turn). The indicated object is a unique object with double nature that has two key aspects: material and legal. A material aspect means that an animal is the living natural object of the material world, provided with unique biological signs. Legal aspect means that an animal is the special object the legal mode of thing spreads to that. In the article the separate aspects of acquisition of right of ownership are considered on such separate category of animals as the neglected home animals. It is noticed that wild animals that are in the state of natural will do not behave to the objects of civil laws, including to the objects of right of ownership. Authors came to the conclusion that in case of acquisition of unpractical property, which does not have a proprietor, application of acquisitive prescription to the animal, is impossible. The brought conclusion over is base on deduction that in this case absent grounds for application of positions of the article 388 of Civil Code of Ukraine, and at presence of the grounds of acquisition of right of ownership, envisaged by the article 344 of Civil Code of Ukraine, position of the article 335 of Civil Code of Ukraine is not used.

Key words: animal, acquisitive prescription, property, acquisition of property rights, own, rob, bona fide purchaser.

Постановка проблеми. Використане у ЦК України формулювання, яке присвячено такому цивільно-правовому інституту, як набувальна давність, не містить однозначної відповіді на питання набуття права власності на такий об'єкт цивільних прав, як тварина, що зумовлює науковій дискусії та проблеми у правозастосовній практиці, які неможливо вирішити без системного аналізу таких норм.

Стан дослідження. У межах цієї проблематики дискусійним на сьогодні є питання можливості застосування набувальної давності щодо такого об'єкта цивільних прав, на який поширюється правовий режим речі, – тварини.

Взагалі, питання застосування набувальної давності щодо безхазяйного рухомого майна привертає увагу як учених-теоретиків, так і фахівців-практиків у галузі цивільного права і лише частково висвітлене в публікаціях Т. Зав'язун [1], Н. В. Карлової [2], О. В. Коновалова [3], Д. Д. Луспенник [4], В. П. Маковія [5], Т. В. Простибоженко [6], А. Д. Рудокваса [7], І. Севрюгової [8, с. 514], але не висвітлено питання стосовно такого об'єкта, як тварина. Оскільки в наукових працях, присвячених інституту набувальної давності, зазначена проблематика окреслена лише в загальних рисах, метою цієї статті є дослідження теоретичних та практичних аспектів застосування інституту набувальної давності щодо тварини на підставі комплексного аналізу окремих норм ЦК України.

Виклад основного матеріалу. Спершу проаналізуємо саму категорію «тварина». Відповідно до положень Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» [9] тваринами є «біологічні об'єкти, що відносяться до фауни: сільськогосподарські, домашні, дикі, у тому числі домашня і дика птиця, хутрові, лабораторні, зоопаркові, циркові».

Не зайвим буде вказати, що на законодавчому рівні тварина прямо не віднесена до категорії речей: стаття 180 ЦК України зазначає, що на тварин поширюється правовий режим речі, а сама тварина при цьому є особливим об'єктом цивільних прав. У такому разі видається, що тварина не може бути прирівняна до речей навіть при філософічному аналізі наведеного положення, адже буде мати місце певна тавтологія: річ, на яку розповсюджується правовий режим речі. У ст. 177 ЦК України, в якій наведено перелік об'єктів цивільних прав, зазначено, що «...об'єктами цивільних прав є речі, у тому числі гроші та цінні папери...». Вочевидь, у разі віднесення тварин до речей вони були б включені до означеного переліку.

Не заглиблюючись у різні думки вчених із приводу розглядання тварини як: 1) живої речі (що свого часу справедливо критикував О. А. Красавчиков) [10, с. 179], 2) матеріального блага [11, с. 67], 3) речі (майна) [12, с. 237], 4) предметів матеріального світу [13, с. 72], вкажемо, що тварина виступає особливим самостійним

об'єктом цивільних прав, на який розповсюджується правовий режим речі.

Оскільки тварина внаслідок особливостей, притаманних їй як істоті, не може бути віднесена до властивостей або відносин, то припускаємо, що це дозволяє віднести тварину до особливого об'єкту, наділеного властивостями предмету. Оскільки тварина може виступати об'єктом права власності, її можна охарактеризувати як унікальний об'єкт із подвійною природою, що має два ключові аспекти: матеріальний та юридичний. Матеріальний аспект означає, що тварина є живим природним об'єктом матеріального світу, наділеним унікальними біологічними ознаками. Юридичний аспект означає, що тварина є особливим об'єктом, на який поширюється правовий режим речі [14, с. 3].

У Законі України «Про захист тварин від жорсткого поводження» зазначено, що тварини поділяються на такі категорії: сільськогосподарські, домашні, дикі, в тому числі домашня і дика птиця, хутрові, лабораторні, зоопаркові, циркові тварини. При цьому в глосарії закону надано тлумачення дефініцій, що означають такі категорії тварин, як дикі, домашні, сільськогосподарські, експериментальні та безпритульні [9].

Отже, встановивши, що тварина може виступати об'єктом права власності, спробуємо визначити актуальні питання, які виникають у теорії та практиці щодо набуття права власності на нього, в тому числі й із застосуванням набувальної давності.

Передусім слід зауважити, що ч. 3 ст. 335 ЦК України безпосередньо не регулює відносин, пов'язаних із набуттям права власності на безхазяйні рухомі речі, а відсилає до інших законодавчих положень (статті 336, 338, 341 і 343 ЦК України), лише за відсутності підстав для застосування яких (зокрема, не дотримано порядку набуття знахідки, скарбу та інших безхазяйних речей у власність) може застосовуватись інститут набувальної давності.

Отже, доцільно розглянути такий вид тварини, як бездоглядна домашня тварина. Відносини, пов'язані з набуттям права власності на бездоглядну домашню тварину, регулюються статтями 340–341 ЦК України.

Частиною 2 ст. 340 ЦК України встановлено спеціальний порядок набуття у власність бездоглядної домашньої тварини. Згідно із зазначеною нормою особа, яка затримала бездоглядну домашню тварину, може на час розшуку власника залишити її у себе на утриманні та в користуванні, або передати іншій особі, якщо ця особа може забезпечити утримання та догляд за твариною з додержанням ветеринарних правил, або передати її міліції чи органу місцевого самоврядування.

Таким чином, беручи до уваги згадану норму, зазначимо, що право власності на бездоглядну домашню тварину виникає, якщо протягом шести місяців з моменту заявлення про затримання бездоглядної робочої або великої рогатої худоби і протягом двох місяців – щодо інших домашніх тварин не буде виявлено їхнього власника або він не заявить про своє право на них – право власності на цих тварин переходить до особи, в якій вони були на утриманні та в користуванні (ст. 341 ЦК України). На думку О. М. Клименко, незаконним володільцем виступатиме особа, яка затримала бездоглядну домашню тварину, до моменту виникнення в цієї особи права власності на неї. Йдеться про незаконного добросовісного володільця, оскільки набуття на законних підставах права власності закон пов'язує з юридичним складом, який включає такі факти: вчинення відповідних дій з боку особи, яка заволоділа таким майном (повідомлення про факт відповідним компетентним органам), належне утримання майна протягом визначеного строку, а також його невитребуваність за цей строк власником або іншою повноважною щодо цього особою тощо [15, с. 81].

Відповідно до ч. 1 ст. 335 ЦК України безхазяйною є річ, яка не має власника або власник якої невідомий. Як

зазначає О. Є. Щербатюк, фактами, що свідчать про безхазяйність речі, можуть бути: неможливість виявлення власника при вилученні у злочинців викраденого майна; неможливість виявлення власника речі у разі стихійного лиха; втрата права на майно у зв'язку зі спливом позовної давності для його витребування [16, с. 213]. При цьому згідно з ч. 1 ст. 388 ЦК України власник може витребувати своє майно з чужого володіння, якщо воно вибуло з володіння власника або особи, якій він передав майно у володіння, не з їхньої волі. Отже, оскільки безхазяйним визнається не лише майно, яке не має власника, а й майно, власник якого невідомий, то словосполучення «може набуватися за набувальною давністю» в ч. 3 ст. 335 ЦК України стосується саме випадку, коли власник майна існує, але він невідомий. У випадку ж набуття безхазяйного майна, яке не має власника, застосування набувальної давності неможливе, оскільки відсутні підстави для застосування положень ст. 388 ЦК України.

Таким чином, сфера застосування набувальної давності при набутті права власності на безхазяйні рухомі речі охоплює випадки, коли набувачем не дотримано передбаченої статтями 336, 338, 341 і 343 ЦК України порядок набуття безхазяйних речей, а також випадки, коли безхазяйні речі не підлягають набуттю у власність на підставі зазначених статей за умови, що такі безхазяйні речі мають власника, але він невідомий [17, с. 111].

Виникає питання серед учених і щодо наявності власника у диких тварин.

Зрозуміло, в даний час заволодіння цими благами здійснюється не стихійно, а регламентується численними актами лісового, водного, сільськогосподарського, гірничого та екологічного законодавства. Проте в літературі скрупульозно аналізуються всі можливі ситуації заволодіння, скажімо, дикими тваринами. Якщо захоплена тварина втекла і знов упіймана іншою особою, то власником стає ця остання особа, якщо тільки їй не відомо, що ця тварина вирвалася на свободу і що колишній власник переслідує її задля того, щоб знову захопити. [18].

У вітчизняних наукових працях превалюючою є наукова позиція, відповідно до якої об'єкти тваринного світу, а саме дикі тварини, що перебувають у стані природної волі (на відміну від усіх інших категорій тварин), є частиною екологічної системи природи, а не майном [19, с. 15; 44]. І. І. Каракаш взагалі доходить висновку, що більш придатним є юридичне закріплення правової конструкції «право народного надбання природних багатств», а не «право власності народу на природні об'єкти», заперечуючи останнє як таке [20, с. 382].

Таким чином, дикі тварини, що перебувають у стані природної волі, не належать до об'єктів цивільних прав, у тому числі й до об'єктів права власності. Наведене можна пояснити тим, що дикі тварини можуть виступати об'єктом цивільного правовідношення лише з моменту їх вилучення з природного середовища [14, с. 14].

Основна проблема набувальної давності стосується такої умови, як добросовісність заволодіння майном.

Зміст такої умови набувальної давності, як добросовісне заволодіння майном, може бути визначений кризь призму ст. 388 ЦК України, в якій розкривається поняття «добросовісний набувач». Згідно з положеннями ч. 1 цієї статті добросовісним визнається набувач, який не знав і не міг знати про те, що майно за відплатним договором придбане в особі, яка не мала права його відчужувати [6, с. 58].

Відповідно до ч. 1 ст. 344 ЦК України особа, яка добросовісно заволоділа чужим майном і продовжує відкрито, безперервно володіти нерухомим майном протягом десяти років або рухомим майном – протягом п'яти років, набуває право власності на це майно (набувальна давність), якщо інше не встановлено цим Кодексом.

Такий підхід узгоджується із загальноприйнятим розумінням сутності умови набувальної давності стосовно до-

бросовісного заволодіння майном та відображується у п. 9 постанови пленуму ВССУ від 07 лютого 2014 р. № 5 «Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав» [21].

Необхідно зазначити, що під добросовісністю як умовою набувальної давності ще з часів римського права розумілася наявність у набувача майна хибної думки про справжній обсяг речового права відчужувача [22, с. 408].

Слід погодитися із сучасним російським дослідником набувальної давності А. Д. Рудоквасом у тому, що визначення кола суб'єктів набувальної давності, які можуть бути визнані добросовісними в розумінні римського права, визначає сферу дії набувальної давності як підстави набуття права власності [23]. У зв'язку з цим важливим є з'ясування змістовного наповнення зазначеної умови набувальної давності за ч. 1 ст. 344 ЦК України у контексті з'ясування можливості застосування цього інституту щодо безхазяйних речей.

Добросовісність заволодіння визначається як переконання давнісного володільця у тому, що заволодіння правомірне, тобто майно надійшло до нього законно [24, с. 165]. Цей підхід дає підстави стверджувати, що можливе застосування набувальної давності у всіх випадках заволодіння безхазяйним майном у порядку ст. 335 ЦК України, тобто заволодіння, яке відбувається на підставі закону.

На думку Т. В. Простибоженко, набувальна давність у тому вигляді, як вона сформульована в ч. 1 ст. 344 ЦК України, не може бути застосована для набуття права власності на безхазяйні речі, оскільки в силу об'єктивних обставин набувачем не може бути дотримана умова щодо добросовісності заволодіння безхазяйною річчю. Підстава для застосування набувальної давності за ч. 3 ст. 335 ЦК України з'являється лише за умови відчуження фактичним володільцем безхазяйного майна, власник якого невідомий, набувачу, який вважає відчужувача власником і не знає про існування справжнього власника майна, а отже, є добросовісним набувачем у розумінні ст. 388 ЦК України. При цьому А. Д. Рудоквас ремаркує, що наступна обізнаність володільця щодо неправомірності добросовісного набутого їм володіння не здатна позбавити його статусу добросовісного набувача [25, с. 310].

Набуття безхазяйного майна у власність за набувальною давністю у вказаному порядку є єдиним можливим способом застосування вказаної конструкції ч. 3 ст. 335 ЦК у разі її тлумачення як відсилочної до ч. 1 ст. 344 ЦК України. Однак вбачається, що таке набуття права власності за набувальною давністю мало б місце також у випадку, якщо б у ст. 335 ЦК України було відсутнє посилання на набувальну давність.

Другий аспект тлумачення використаного в ч. 3 ст. 335 ЦК України словосполучення «за набувальною давніс-

тю» полягає в тому, що вказана норма закріплює окремий різновид набувальної давності подібно до ч. 3 ст. 344 ЦК України. Так, зазначена правова норма встановлює окремі законодавчі вимоги до давнісного володіння, зокрема щодо суб'єкта, правової підстави та тривалості строку володіння, які дають змогу охарактеризувати правову конструкцію ч. 3 ст. 344 ЦК України як окремий різновид набувальної давності.

Натомість ч. 3 ст. 335 ЦК України не містить жодних законодавчих вимог до володіння безхазяйним рухомим майном для набуття права власності на нього, що унеможливує практичну реалізацію її положень, породжуючи безліч запитань щодо порядку такої реалізації.

Таким чином, жоден із проаналізованих вище аспектів доктринального тлумачення ч. 3 ст. 335 ЦК України не вирішує проблем стосовно можливості набуття права власності на безхазяйне рухоме майно за набувальною давністю, що вказує на недосконалість законодавчої конструкції зазначеної норми [17, с. 113].

Вважаємо справедливою тезу І. А. Спасибо, який наполягав на конкуренції механізмів правонабуття за набувальною давністю та на безхазяйне майно, для подолання якої в ЦК запропоновано встановити правило про те, що за наявності підстав набуття права власності, передбачених ст. 344 ЦК, положення ст. 335 ЦК не застосовуються [26, с. 8].

Отже, елементи набувальної давності хоча і передбачені статтями 335, 338, 341, 343 ЦК України, за положеннями яких після вчинення законодавчо визначених дій та зі впливом певного строку особа може набути право власності на бездоглядну домашню тварину, але в таких випадках положення статті 344 ЦК України не застосовуються.

Підсумовуючи, вкажемо, що, по-перше, тварина виступає особливим самостійним об'єктом цивільних прав, на який розповсюджується правовий режим речі, та об'єктом права власності: в цьому випадку її можна охарактеризувати як особливий об'єкт цивільних прав, що має матеріальний зміст і щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки (повністю або частково оборотоздатний); по-друге, дикі тварини, що перебувають у стані природної волі, не належать до об'єктів цивільних прав, у тому числі й до об'єктів права власності; по-третє, у випадку набуття безхазяйного майна, яке не має власника, застосування набувальної давності до тварини неможливе, оскільки відсутні підстави для застосування положень ст. 388 ЦК України, а за наявності підстав набуття права власності, передбачених ст. 344 ЦК, положення ст. 335 ЦК не застосовуються.

Безумовно, залишилися поза увагою тонкощі щодо процедури набуття права власності за набувальною давністю, але це може стати предметом наступного дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зав'язун Т. Правові проблеми обчислення строків у набувальній давності / Т. Зав'язун // Юридична Україна. Щомісячний правовий часопис. – 2008. – № 6 (66). – С. 55-59.
2. Карлова Н. В. Приобретательная давность и правила ее применения: Практическое пособие / Н. В. Карлова, Л. Ю. Михеева. – М.: Издательство «Палеотип», 2002. – 96 с. – (Серия: Имущественные споры).
3. Коновалов А. В. Владение и владельческая защита в гражданском праве / А. В. Коновалов. – Спб.: Юридический центр Пресс, 2004. – 405 с.
4. Луспенник Д. Д. Споры про набувальну давність: проблеми теорії і судової практики / Д. Д. Луспенник // Юридичний журнал. – 2006. – № 5 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2270>.
5. Маковій В. П. Набувальна давність у цивільному праві: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Віктор Петрович Маковій; Харківський національний ун-т внутрішніх справ. – Харків, 2007. – 216 с.
6. Простибоженко Т. В. Набуття права власності на безхазяйне нерухоме майно за набувальною давністю: законодавчі прогалини та проблеми правозастосування / Т. В. Простибоженко // Часопис цивільного і кримінального судочинства. – 2014. – № 5(20). – С. 50-59.
7. Рудоквас А. Д. Спорные вопросы учения о приобретательной давности: монография / А. Д. Рудоквас. – М.: Закон, 2011. – 304 с.
8. Севрюгова І. Набуття права власності на річ / І. Севрюгова // Енциклопедія цивільного права України / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; відп. ред. Я. М. Шевченко. – К.: Ін Юре, 2009. – 952 с.
9. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від від 21.02.2006 № 3447-IV // Офіційний вісник України. – 2006. – № 11 (29.03.2006). – Ст. 692.
10. Советское гражданское право / Под ред. О.А. Красавчикова. 3-е изд., испр. и доп. М.: Высшая школа, 1985. Т. 1. – 544 с.

11. Сліпченко С. О. Поняття об'єкта цивільного права за ЦК України / С. О. Сліпченко // Проблеми цивільного права та процесу : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій пам'яті професора О. А. Пушкіна (23 травня 2009 р.). – Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2009. – С. 66-68.
12. Аверченко Н.Н., Байгушева Ю.В. Абрамова Е.Н. (и др.) под. ред. А.П. Сергеева. Гражданское право: учебник. В 3 т. – Т. 1. – М.: Велби, 2011. – 1008 с.
13. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Право власності : Підручник. – К. : Алетта ; ЦУЛ, 2011. – 246 с.
14. Устименко О. А. Тварина як об'єкт права власності (цивільно-правовий аспект) [Текст] : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Устименко Олена Анатоліївна ; Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. – Київ, 2014. – 20 с.
15. Клименко О. М. Правомірне незаконне володіння: аномалія в цивільному праві? / О. М. Клименко // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2012. – № 4. – С. 79-83.
16. Щербатюк О. Є. Види безхазяйних речей за цивільним законодавством України / О. Є. Щербатюк // Університетські наукові записки / Хмельницький ун-т управління та права. – 2012. – № 3 (43). – С. 212-219.
17. Простибоженко Т. В. Набуття права власності на безхазяйні речі за набувальною давністю: правові проблеми і шляхи їх вирішення / Т. В. Простибоженко // Науковий вісник ужгородського національного університету. – 2012. – № 19. – Т.2. – С. 110-113.
18. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Шимон С. І. Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://studme.com.ua/1338031915658/pravo/grazhdanskoe_i_torgovoe_pravo_zarubezhnyh_stran.htm.
19. Книш В. І. Адміністративно-правова охорона тваринного світу та роль міліції у її здійсненні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Книш Валентин Іванович ; Харківський нац. університет внутр. справ. – Х., 2007. – 187 с.
20. Каракаш І. І. Актуальні питання реформування конституційних засад права власності на природні об'єкти та їх ресурси / І. І. Каракаш // Реформування правової системи України : проблеми і перспективи розвитку в контексті європейських інтеграційних процесів : Міжнар. наук.-практ. конферен. (Київ, 28-29 квітня 2004 р.). В 2 ч. Ч. 2. – К.: Нац. Акад. управління, 2004. – С. 380-386.
21. Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав. Постанова пленуму ВССУ від 07 лютого 2014 р. № 5 // Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації від 01.09.2014. – 2014. – № 35. – стор. 27.
22. Дождев Д. В. Римское частное право : учеб. для вузов. – 2-е изд., измен. и доп. / Д. В. Дождев ; под общ. ред. В. С. Нерсисянца. – М. : Норма, 2004. – 784 с.
23. Рудоквас А. Д. Сфера применения института приобретательной давности (usucapio) в римском праве и современном гражданском праве России [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dirittoestoria.it/iusantiquum/articles/N8Rudokvas.htm>.
24. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців) : у 12 т. – Х. : Страйд. – Т. 5 : Право власності та інші речові права / за ред. проф. І. В. Спасиво-Фатеевої. – 2011. – 624 с.
25. Вещные права: система, содержание, приобретение: Сб. науч. тр. в честь проф. Б. Л. Хаксельберга / Под ред. Д. О. Тузова. – М.: Статут, 2008. – 464 с.
26. Спасиво І.А. Набуття права власності в цивільному праві України [Текст] : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Спасиво Іларіон Андрійович ; НДІ приватного права і підприємництва Академії правових наук України. – К., 2009. – 18 с.

УДК 347.4

СТРОКИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВ ТА ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ПОВІРЕНИМ

Юсип В.В.,
здобувач

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Стаття присвячена аналізу строків у посередницьких договорах. Автор детально аналізує особливості здійснення прав та виконання обов'язків повіреним. З урахуванням зарубіжного досвіду та на основі власного проведеного аналізу автором пропонується внесення відповідних змін до цивільного законодавства.

Ключові слова: строк, повірений, посередницькі договори.

Юсип В.В. / СРОКИ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ПРАВ И ИСПОЛНЕНИЯ ОБЯЗАННОСТЕЙ ПОВЕРЕННЫМ / Юридический институт Прикарпатского национального университета им. В. Стефаника

Статья посвящена анализу сроков в посреднических договорах. Автор подробно анализирует особенности осуществления прав и выполнения обязанностей поверенным. С учетом зарубежного опыта и на основе собственного проведенного анализа автором предлагается внесение соответствующих изменений в нормы гражданского законодательства.

Ключевые слова: срок, поверенный, посреднические договоры.

Yusyp V.V. / TERMS OF FULFILLMENT OF THE RIGHTS AND DUTIES BY THE AGENT / Law Institute of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Article is devoted to the analysis of terms in the intermediary contracts. The author analyzes features of implementation of the rights and performance of duties by the agent. Taking into account foreign experience and on the basis of own analysis the author offers some amendments to ukrainian civil legislation.

Key words: term, agent, intermediary contracts.

У сучасних умовах динамічного розвитку цивільних правовідносин все більше уваги приділяється належному виконанню договірних правовідносин відповідно до погоджених строків. Зокрема, це стосується посередницьких договорів. Повірений є активною стороною посередницького договору. Він природно наділений більшою кількістю прав та обов'язків, які детальніше регламентовані. Тому ми зупинимось на тих правах та обов'язках, які є основни-

ми і мають спеціальні строки реалізації, більшість з яких законодавцем закріплено як абстрактні (відносно невизначені).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Особливості правового регулювання досліджувались низкою вчених, серед яких Б. С. Антимонов, В. А. Васильєва, А. В. Єгоров, В. В. Луць, О. М. Сибіга, Н. В. Федорченко, П. Цитович. Але в їхніх наукових працях темпоральні межі здій-